

Vergaderjaar 2006–2007 C

30 870

Subsidiariteitstoets van het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Europees Technologie-Instituut (COM(2006) 604 definitief/2)

Nr. 3

VERKORT BNC-FICHE VAN DE NEDERLANDSE REGERING

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 november 2006

De Tijdelijke Commissie Subsidiariteitstoets van de Staten-Generaal heeft recent de behandeling gestart van het verordeningvoorstel tot oprichting van een Europees Instituut voor Technologie.

Teneinde de Staten-Generaal zo spoedig mogelijk te kunnen informeren over het standpunt van de regering is er voor gekozen om, in lijn met de Kabinetsreactie op het Raad van State advies¹, een verkort fiche op te stellen. Dit verkort fiche bevat een beschrijving van het commissievoorstel en een (voorlopige) beoordeling van subsidiariteit en proportionaliteit en het Nederlandse standpunt. Zodra beschikbaar ontvangt u binnenkort het uitgebreide fiche waarin alle aspecten, vergelijkbaar met een regulier BNC-fiche, zijn uitgewerkt.

Bijgaand treft u aan het standpunt van de regering ten aanzien van het verordeningvoorstel van de Europese Commissie inzake de oprichting van een Europees Instituut voor Technologie.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
B. R. Bot

¹ Kabinetsreactie op het Raad van State advies «Nederland in Europa, Europa in Nederland» zoals vastgesteld door de Ministerraad op 19 mei 2006 en verzonden aan het parlement op 23 mei 2006.

BNC-Fiche 7: Verordening voor oprichting van een Europees Instituut voor Technologie

Datum document: 18 oktober 2006

Nr. Raadsdocument: nog niet bekend

Nr. Commissiedocument: COM(2006)-604 final

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=157342

Nr impact assessment CIE: SEC(2006) 1313

Behandelingstraject Raad: nog niet bekend

1. Essentie Commissie voorstel (max 15 regels):

De Commissie heeft een ontwerpverordening ter oprichting van het *European Institute of Technology (EIT)* gepubliceerd. Doel is de synergie tussen de terreinen onderwijs, onderzoek en innovatie te verbeteren, ter versterking van de Europese innovatie- en concurrentiekracht. Rechtsbasis is artikel 157 van het EU-Verdrag (bevorderen Industriële Concurrentiekracht).

Het EIT zal bestaan uit een *Governing Board* van 19 vooraanstaande personen uit kennisinstellingen en bedrijfsleven, een staf van max. 60 en een aantal *Knowledge and Innovation Communities (KIC's)*. Deze KIC's zijn consortia van Europese universiteiten, bedrijven en onderzoeksinstituten die met een contract aan het EIT verbonden worden. De *Governing Board* zet de strategische lijnen uit en is verantwoordelijk voor de selectie en evaluatie van de KIC's. Binnen de KIC's worden de onderwijs-, onderzoeken innovatieactiviteiten uitgevoerd.

De Commissie hecht sterk aan het uitdragen van het belang van het EIT middels graden en diploma's. Het oorspronkelijke voorstel, namelijk het verlenen van «*traditionele*» academische graden door een EIT, was voor de lidstaten niet acceptabel. Huidig voorstel stelt dat diploma's afgegeven door de (universiteiten die deel uit maken van) KIC's «EIT diploma's zullen zijn». Bovendien wordt in het voorstel gemeld dat het EIT zijn partnerorganisaties (die deel zijn van de KIC's) zal aanmoedigen om diploma's en/of «*joint degrees*» af te geven; de lidstaten worden tevens aangemoedigd om EIT diploma's en graden te erkennen.

Volgens de Commissie is de begroting voor EIT voor 2007 tot 2013 naar schatting 2,37 miljard €. Als financiering draagt de CIE de volgende bronnen aan:

- a) Marge categorie 1A van de Financiële Perspectieven: 308,7 miljoen euro. Dit is het enige bedrag dat in het financieel statement van het voorstel wordt opgenomen als «dekking» vanuit de EU-begroting.
- b) Gemeenschapsgeld uit bestaande EU programma's (KP7, LLL, CIP, Structuurfondsen): 1,53 miljard euro, volgens de gebruikelijke procedures van deze programma's. Dit betekent dat deze middelen niet gegarandeerd zijn.
- c) Vrijwillige bijdragen van lidstaten, investeringen door industrie, leningen van de EIB, giften, inkomsten uit intellectueel eigendomsrechten (zonder dat een uitsplitsing naar deze categorieën is gegeven): 526,9 miljoen euro. Dit bedrag wordt niet verder onderbouwd.

2. Voorlopig subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel:

Subsidiariteit: Twijfelachtig

Aanvullend optreden van de Europese Unie om focus en massa te stimuleren op het gebied van onderwijs, onderzoek en innovatie, kan het concurrentievermogen van de Europese kenniseconomie in mondiaal perspectief verhogen. Een EIT kan andere communautaire en nationale maatregelen om netwerkvorming tussen excellente onderwijs- en onderzoeksinstituten en het bedrijfsleven te stimuleren aanvullen.

Echter, het voorstel roept nog steeds vragen op over de verenigbaarheid van de verlening van graden en diploma's door het EIT met betrekking tot de bevoegdheden van de EU op onderwijsterrein. Bovendien is het voorstel niet duidelijk genoeg waar een EIT andere communautaire maatregelen aanvult, dit is met name het geval ten aanzien van bestaande publiek-private netwerkinitiatieven.

Proportionaliteit: Twijfelachtig

Het is onmogelijk om op basis van het voorstel van de Commissie te oordelen of de doelstelling van het EIT een budget van 2,37 miljard euro vereist. Daarom is het moeilijk om een duidelijk proportionaliteitsoordeel uit te spreken. Met name is onduidelijk hoe de financiële stromen tussen Centraal Bestuur en KIC's zullen lopen en wat de verhouding is tussen de middelen waarover EIT zelf kan beschikken ter doorverdeling aan de deelnemende instellingen en de middelen die de instellingen zelf moeten verwerven middels de verschillende communautaire programma's.

3. Nederlands belang:

Nederland heeft de oprichting van een EIT verwelkomd. Het voornemen van de Commissie om te komen tot een oprichting van een *European Institute of Technology (EIT)*, ter bevordering van de kennisdriehoek onderwijs, onderzoek en innovatie, kan het concurrentievermogen van de Europese kenniseconomie in mondiaal perspectief verhogen en daarmee bijdragen aan de verwezenlijking van de Lissabonstrategie.

- 1) Het voorstel van de Commissie komt tegemoet aan de eis van veel lidstaten, waaronder Nederland, dat het EIT geen fysiek instituut moet zijn, maar een netwerkorganisatie. Verder lijkt het er op dat de Commissie met het voorstel voor een maximale staf van 60 personen zich houdt aan de wens van de meeste lidstaten dat het EIT geen zwaar bureaucratisch instituut moet worden. Dit geldt zowel voor de centrale organisatie als voor de KIC's, waarbij vooral ook de verhouding tussen het aantal onderzoekers en ondersteunende staf van belang is. Het voorstel is volgens Nederland nog niet geheel overtuigend ten aanzien van de beperking van de bureaucratie binnen de KIC's.
- 2) Het Nederlandse uitgangspunt blijft dat de EIT een netwerkorganisatie is en daarom geen diploma's kan verlenen. Dat kunnen alleen de erkende onderwijsinstellingen. Het is positief dat de Commissie voorstelt om de instellingen binnen de KIC's graden en diploma's te laten verlenen. De graden en diploma's die door de instellingen worden afgegeven kunnen (door het systeem van kwaliteitswaarborging in Nederland) geen EIT-graden/diploma's zijn, maar graden/diploma's van de instellingen met een EIT-label. Nederland kan zich voorstellen dat lidstaten worden aangemoedigd om het toegevoegde label van de EIT op waarde in te schatten. Echter, het wettelijk erkennen van EIT diploma's is in het huidige Nederlandse juridische kader niet mogelijk. Op dit moment is er nog geen volledige duidelijkheid of de Commissie een communautaire gradenbevoegdheid nastreeft. Enerzijds spreekt het voorstel over «EIT diploma's», anderszijds staat in het voorstel vermeld dat het EIT zijn partnerorganisaties (die deel zijn van de KIC's) zal aanmoedigen om diploma's en/of «joint degrees» af te geven.
- 3) De keuze voor artikel 157 sluit aan bij de doelstelling van het EIT, maar het is juridisch moeilijk verdedigbaar om de rechtsgrondslag uitsluitend te baseren op dit artikel, omdat anders de onderwijscomponent niet duidelijk wordt verankerd. Om dit te realiseren, is het gebruik van een dubbele rechtsgrondslag van artikel 157 EG in

combinatie met artikel 149 EG wellicht noodzakelijk. Belangrijk op te merken hierbij is dat artikel 149 EG geen mogelijkheid biedt voor een communautaire gradenverlenende bevoegdheid.

- 4) Algemeen Nederlands standpunt ten aanzien van financiering/ begroting:
Het is nog niet mogelijk in te schatten hoe realistisch de begroting is en of het budget van 2,37 miljard euro ook daadwerkelijk vereist is voor een EIT. Aangezien een voldoende onderbouwing voor de hoogte van de genoemde bedragen nog ontbreekt, zal Nederland de Commissie vragen om verduidelijking. Nederland heeft altijd op het standpunt gestaan dat een solide budgettaire onderbouwing een voorwaarde is. Hieraan wordt in dit voorstel nog niet voldoende tegemoet gekomen.

Nederlands standpunt per voorgestelde financieringsbron:

- a) Voor zover het de EU-begroting betreft, dienen voor de nieuwe FP-periode (Financiële Perspectieven) de afgesproken plafonds gerespecteerd te worden. Voor wat betreft het EIT is categorie 1A de relevante FP-categorie. In het huidige voorstel is een bedrag van 308,7 miljoen «gedekt» uit de marge onder categorie 1 A. Deze marge is eigenlijk bedoeld voor onvoorziene uitgaven in de periode 2007–2013. Nederland is van mening dat de oprichting van een EIT niet ten koste mag gaan van de inhoud van huidige EU onderwijs-, onderzoek- en innovatieprogramma's (Leven Lang Leren voor Onderwijs, Zevende Kaderprogramma, waaronder eveneens de Europese Onderzoeksraad (ERC), het Kaderprogramma voor Concurrentievermogen en Innovatie (CIP) en de Structuurfondsen (SF)), zoals die zijn voorgesteld voor de periode 2007–2013. Volgens Nederland is het niet de bedoeling dat voor financiering van een EIT vooruitgelopen wordt op eventuele additionele middelen uit de begrotingsherziening 2008/2009.
- b) Meer dan de helft van het totale budget, namelijk € 1,5 miljard, moet door de KIC's worden verworven uit de bestaande Europese programma's zoals KP7, LLL, CIP en Structuurfondsen. In deze programma's is inhoudelijk en budgettair nog geen rekening gehouden met de oprichting van een EIT. Deze middelen kunnen nog niet worden vastgelegd omdat de aard en regelgeving van deze programma's niet voorzien in het vooraf oormerken van middelen voor het EIT. De Commissie suggereert dat aanpassingen van de genoemde programma's worden overwogen, als de praktijk zou uitwijzen dat uit deze bronnen te weinig middelen naar het EIT stromen. Nederland is van mening dat voorstellen van het EIT zullen moeten meedingen in concurrentie met voorstellen van andere projectdieners. Nederland is dus geen voorstander van het eventueel oormerken van middelen uit de bestaande programma's voor het EIT wanneer zou blijken dat de EIT-voorstellen onvoldoende voldoen aan het excellentie criterium (en dus het streefbedrag van 1,5 mld niet uit de programma's kan worden gehaald). Meer in algemene zin is het Nederlands standpunt voor wat betreft financiering van de EIT-voorstellen dat categorie 1a en de daaronder begrepen programma's hiervoor de relevante begrotingscategorie is, dat geen sprake dient te zijn van «ongedekte checks» en dat de overeengekomen plafonds van de financiële perspectieven en de reeds overeengekomen enveloppes van de door de Commissie genoemde programma's gerespecteerd moeten worden.

- c) De lidstaten, bedrijven, EIB etc. zouden samen 527 miljoen moeten inbrengen.

De Commissie hoopt dat de particuliere sector in de loop der jaren meer geld ter beschikking zal stellen. Nederland kan alleen instemmen met een EIT dat kan bogen op een stabiele financiële basis, incl. garanties voor private financiering. Financiering van het EIT analoog aan de financieringswijze van het Globaliseringsfonds (uit onderbesparing binnen de EU-begroting) is voor Nederland geen optie. Tot nu toe heeft het bedrijfsleven terughoudend gereageerd op de vraag naar financiering voor EIT.

Nederland zal de Commissie vragen welke acties zij op het punt van vergroting van het commitment door de private sector zal ondernemen.